

« zurück blättern vor »

ROSTRUCHARZ subst. m., ab 1455; auch *rostocharz*, *rostucharz*, *rostuszar*, *roztrucharz*, *rustuchars*. **1)** ‘Pferdehändler oder -halter, Pferdeknecht’ – ‘handlarz lub hodowca koni, stajenny’: 1455 AcPosn I 230, STP *Iurek rostucharsz*. o 1457 PF V 15, STP *equos vel pecora*, vlg. *rostuszar*. o ca.1480 De morte w. 275, STP *Dobre kupcze, roszthocharze, wszythky moja kosza skarze*. o 1490 Erz 86, STP *Mango est venditor equorum rostrucharz*. o 1564 SienLek 164, SPXVI *Nauká lekarstw Końskich / dobrze doświadczona od roftropnych Mąształérzow / kowalow / y roftuchárzow*. o (1566) 1639 Gorn.Dw. 167, L *Frasował się na roztrucharza, że zbytnie drogo zacenił konia*. o (1593) 1772 Gorn.Sen. 420, L *Roftrucharz, który na przeday konie stawia, chowa ie bardzo rozkosznie, iżby ie iak najlepieý przedał*. o (†1611) 1613 SyrZiel 1428, SP17 *Koniom przeciwko Rupiom Rostrucharze korzeń pié dáiq*. o (1784) 1951 Zabł.Sarm. 13, DOR *Moje konie z fornalki potapawszy na wspólnym wygonie, nie jak szlachcic, ale jak rostrucharz, konował, jednemu grzywę ostrzygł, dwóch poanglizował!* o [LBel.] 1959 Stolica nr 21 (597) s.13, WIECZ *Trzon targowiska tworzą zawodowi handlarze koni – jak ich dawniej nazywano “roztrucharzami” albo na wschodzie “barysznicy”*. – STP, SPXVI, MĄCZ, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR (daw.). **2)** ‘Zwischenhändler, Vermittler, Kuppler’ – ‘pośrednik w handlu, stręczyciel’: 1584 W.Post.W.2 59, L *Stuchaycież iakie życie było roftrucharza onego, (bogacza, przed którego drzwiami biedny Łazarz leżał)*. o 1780 Włodek Sł, MAY *Roftrucharz – iednac kupca, ftręczyciel*. – CN, TR, L, SW, DOR (daw.). **3)** ‘Sklaven-, Menschenhändler’ – ‘handlarz ludźmi, handlarz niewolników’: (1595) 1598 Klon.Fl.C 2, L *Niecný roftrucharz z uczciwemi ciaty Kupczy dzień cały*. o [LBel.] (†1696) 1698 Pot.Zac. 11, L *Za ucznia cię Judaszu pan przyiął, nie za roftrucharza*. – L, SWIL (fig.), SW, DOR (daw.). ◇ **Var:** *rostocharz* subst. m., [hapax] ca.1480 De morte w. 275, STP – nur STP; *rostrucharz* subst. m., 1490 Erz 86, STP o [LBel.] (1784 oder 1820) 1951 Zabł.Sarm. 13, DOR – STP, SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR (daw.); *rostucharz* subst. m., 1455 AcPosn I 230, STP o [LBel.] 1564 SienLek 164, SPXVI – STP, SPXVI, MĄCZ, L (zan.), SW (stp.); *rostuszar* subst. m., [hapax] 1457 PF V 15, STP – STP, SW (stp.); *roztrucharz* subst. m., 1463 StPPP II nr 3727, STP o [LBel.] 1959 Stolica nr 21 (597) s.13, WIECZ – STP, L (zan.), SW (stp.), DOR (daw.); *rustuchars* subst. m., [hapax] 1497 LibIur nr 7874, STP – nur STP. ◇ **Etym:** mhd. *ros-tūscher* subst. m., ‘Roßtaucher, Pferdehändler’, LEX, nur für Inh. 1. ◇ **Konk:** *martahuz*, *martauz* subst. m., bel. seit 1595, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 3. †*rajfur*. ◇ **Der:** *rostucharski* adj., [einzQu.] 1564 MĄCZ 207d, zuerst geb. MĄCZ; *rostrucharstwo* subst. n., zuerst geb.

CN; *rostrucharski* adj., [hapax] (vor 1792) 1951 Kit.Opis 394, zuerst geb.
TR. ❖ Roßhändler wurden in Polen (auch nach 1945), verdächtigt,
unehrliche Geschäfte zu machen, z.B. gestohlene Pferde umzufrieren und
zu verkaufen. (Dies erklärt vielleicht auch die ursprüngliche Bedeutung von
mnd. *rostüscher*, zu *tüschen* ‘täuschen’, ‘tauschen’.) Die Verwendung von
rastucharz im Beleg aus W[[ujek]] Post[[ylla]] W., L von 1584 (s.o.) weist
wohl auf die Bedeutung ‘unehrlicher Händler’ hin (vgl. Luc. 16, 19ff). Der
Beleg aus (†1696) Pot[[ocki]] Zac., L bezieht sich auf Judas als
“Menschenhändler” (vgl. Matthäus 26, 15). Die phonologische Form ist
überraschend. Vielleicht ist sie das Ergebnis von einem Wortspiel, vgl.
LINDE s.v. *truchla*: *Truchla i Modzelewski – roztrucharze, oszukacze*.

« zurück blättern vor »